

V Ý R O Č Í

IVAN PIŠŮT (* 13.3.1935 Bratislava)

Zakladatel slovenské lichenologie, žák Z.Černohorského a J.Nádvořníka (absolvoval Biologickou fakultu UK v Praze prací Lišejníky rodu *Cladonia* na Slovensku). Kandidátská práce: Druhy lišejníkového rodu *Collema* na Slovensku. Pracoval v ochraně přírody, v letech 1961-89 ve Slovenském národním muzeu, nyní v Bot. ústavu SAV. Hojně publikuje práce týkající se floristiky, taxonomie, ekologie a ochrany lišejníků. Dále se zajímá o dějiny botaniky na Slovensku, biografie, národní jména aj., publikoval i floristické práce z bryologie a fanerogamologie. Objevil řadu nových druhů pro lišejníkovou flóru Slovenska a několik taxonů sám nebo společně s A.Věždou popsal. Vlastními sběry přispěl k poznání liš. flóry dalších oblastí (Balkán, Kavkaz, stř. Asie aj.).

Suchým popisem dosavadního života však nelze postihnout tak šťavnatě všestrannou a činorodou osobnost, která oslaví neuvěřitelné životní jubileum. Charakteristickým rysem Ivana Pišúta je jeho podnikavost, systematicčnost, svědomitost a vytrvalost. Je gejízem originálních nápadů, zde jen částečný výčet. Velice brzy se začal zajímat o vliv exhalací na lišejníky a v r. 1962 uveřejnil dnes již klasickou práci o lišejnících v okolí rudňanských železáren (bioindikace se staly šlágreem až o desetiletí později - mezitím učinil zajímavý transplantační experiment, pak se zabýval vlivem méně běžných imisí); zahájil a dokončil projekt mapování epifytů na Slovensku, tehdy jeden z prvních v celé Evropě (zbývá publikovat); napsal první slovenské určovací klíče (1965, 1976); s předstihem se zabýval i ochranou lišejníků (mj. červený seznam); vybudoval lichenologické i bryologické herbáře Slov. nár. muzea (viz Bryonora 3: 2) - v tomto ohledu bylo velmi významné vydávání exsikátu *Lichenes Slovakiae* exsiccati; obětavě se věnoval i výchově mladých adeptů lichenologie (E.Lisická, A.Lackovičová i J.Liška). V současné době pracuje se svými žáčkami na lišejníkové flóře Slovenska. Vedle toho nezapomínal ani na popularizaci (mj. velmi poutavě psaná kniha *Záhadný zelený lišajník*) a rovněž je třeba zmínit i organizační talent (výstavy, klub *Cladonia*, mezinárodní lichenologická setkání). [Na tomto místě je třeba osvětlit klub *CLADONIA* = Conglomerácia Lichenológov Asociovaných Dóverne Okolo Náhodne Inšpirovaných Akcií, což byl - jak je již z názvu zřejmé - velmi neformální předchůdce organizovanosti českých a slovenských lichenologů]. V neposlední řadě je autorem mnoha originálních myšlenek až teorií (např. aktivního pesimismu, jehož je nadšeným propagátorem), mystérií, recesí a jiných taškařic. I když není bohemem, za vším stojí jeho humor, který jemu i mnoha dalším pomohl přežít ne zcela veselá údobí.

jl

JAN ŠMARDA (* 27.12.1904 Třebíč)

Moravský fytoecolog, fytoecograf, ale též výborný bryolog. Po vystudování přírodovědecké fakulty Masarykovy university v Brně učil 22 let (1923-1945) na obecných a měšťánských školách na Tišnovsku, po druhé světové válce (1945-1953) působil v Moravském zemském muzeu nejprve jako správce sbírek a přednosta botanického oddělení, později (1949-1953) jako ředitel celého ústavu. V té době se také habilitoval na přírodovědecké fakultě MU (1946 pro obor geografie a sociologie, 1952 pro obor soustavná botanika). Po odchodu prof. Podpěry nastoupil jako vedoucí katedry systematické botaniky PpF MU (1954-1961), v letech 1955-1961 byl také externím vedoucím brněnské pobočky Geobotanické laboratoře ČSAV. V r. 1962, po rozvázání poměru na fakultě, byl ustanoven vědeckým pracovníkem v Kabinetu pro geomorfologii ČSAV v Brně.

kde působil až do své smrti 7.12.1968. Docent Šmarda byl výrazným terénním botanikem širokého záběru, o čemž svědčí jeho úctyhodná bibliografie sestávající z téměř pětiset vědeckých prací, zpráv i populárních článků (viz Čas. Morav. Mus. 54: 223-237, 1969). Jako bryolog se zasloužil především o poznání mechorostů Hrubého Jeseníku, jižní Moravy a zvláště slovenských pohoří.

ZS

KARL GUSTAV LIMPRICHT (* 11.7.1834 Eckersdorf bei Sagan)

Slezský (myšleno pruské Slezsko), světově proslulý bryolog. Věnoval se především mechům. Publikoval obsáhlou flóru mechů Slezska (1876) a především zpracoval mechy do Rabenhorstovy kryptogamické flóry (1890, 1895, 1896). Na území Čech a Slovenska sbíral intenzivně kromě Slezska i v Krkonoších a Tatrách. Jeho herbář čítá asi 16 000 položek uložených hlavně v muzeu v Budapešti (BP), exsikáty (7 svazků Bryotheca Silesiaca) jsou deponovány v mnoha herbářích. Zemřel 20.10.1902. Na jeho počest byl v nedávné době nazván nový časopis *Limprichtia*. (podrobněji viz Bryol. Rundbriefe 18: 3).

ZS

FRIEDRICH EHRHART (+ 26.6.1795 Herrenhausen bei Hannover)

Švýcarský lékárník a botanik, nar. 4.11.1742 v Holderbank/Bern. Působil v Německu a Švédsku (mj. Linného žák). Zabýval se floristikou v několika zemích a systematikou, mj. také lišejníky.

jl

CARROLL WILLIAM DODGE (* 20.1.1895 Danby/Vermont)

Americký lichenolog, profesor university ve Vermontu. V letech 1921-31 působil na Harvardské universitě (Farlow herbarium) a v letech 1931-1963 byl kurátorem herbářů v Missouri Botanical Garden. Věnoval se tropickým lišejníkům (Kostarika, Afrika) a lišejníkům Antarktidy (mj. monografické knižní zpracování v r. 1973). Popsal celou řadu taxonů (dnes hodnoceny značně kriticky). Zemřel 21.7.1988.

jl

O D E Š L I

EILIF DAHL (1916 - 1993)

Dne 17.3.1993 zemřel významný norský botanik širokého záběru (ekologie, fyto geografie, lichenologie). Jako 19-letý se společně s B.Lyngem zúčastnil expedice na Špicberky a později sám do Grónska. Ačkoliv publikoval z lichenologie poměrně málo prací, měly spolu s jeho osobností značný vliv na rozvoj oboru v různých zemích (mj. i ve Velké Británii a Austrálii). Jeho nejvýznamnějšími lichenologickými pracemi je flóra makrolišejníků jihozáp. Grónska (1950) a klíč na určování makrolišejníků Skandinávie (1973, společně s H.Krogovou).

jl